

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני ז' תמוז תשפ"ג | דף היומי בבלי: גיטין מא | דף הכולל: גיטין מב.
דף היומי בהלכה: מסימן קמ"ז אמצע סעיף א' וי"א עד סעיף ב'.
מוסר: אהבת חסד - 'ועתה נבאר' עד 'ואם הלוח הוא איש'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: "וכל הדעות" סוף ההקדמה

**"אני נזכר כמה מושפל הייתי כשהייתי צריך לצעוד
בכיתה, בוכה ומתייפח, מסוחרר מכאב ומעלבון,
הייתי צריך להתכופף ולחפש את המשקפיים שלי.."**

הרה"ג ר' יונה פינהנדלר, איש חינוך ומרביץ תורה במסגרת שיעורי 'דרשו',
עם סיפור מדהים שאירע עם אחד מתלמידיו באחת הישיבות החשובות בירושלים

חודש אלול, אנחנו עכשיו בעיצומו של חודש אדר, כלומר עברה יותר מחצי שנה, עוד לא היה לך זמן לקנות גמרא. תסביר את עצמך?"

ואז הוא שואל אותי: "הרב רוצה את כל ההסבר או רק את הגרסה המקוצרת?"

"כמובן שאני רוצה את כל ההסבר", אמרתי, והתיישבתי לידו, הבנתי שאני עומד לשמוע סיפור... והוא סיפר, ועוד איזה סיפור!!!

אבא שלי ראש ישיבה, אמר לי אלחנן, הרב בטח שמעת עליו, הגאון רבי....

מגיל קטן, הוא החדיר בנו אהבת תורה. כשרק התקרב הסיום של כתיב ג' בחידה, אני כבר הייתי כולי ב'אורות'. לא יכולתי לחכות לתחילת כיתה ד', שיתחילו ללמוד גמרא.

אני הייתי מקשיב לאבא שלי כשהוא היה לומד עם חברותא עם או תלמידים. הוא תמיד היה שואל שאלות, וגם שמעתי אותו אומר פעם שכשלומדים גמרא, אסור לשבת כמו בול עץ ורק להקשיב. חייבים לשאול, לבדוק מה לא מובן, לברר, לחקור. כשהתחלנו ללמוד בכתה ד', לא היה מאושר ממני בעולם.

הרב יונה פינהדלר

הסיפור שאני רוצה לספר לכם הוא אמיתי מתחילתו ועד סופו. הפרט היחיד ששונה זה שמו של הבחור.

זה קרה לפני עשר שנים. שימשתי אז כר"מ באחת הישיבות בירושלים, הייתי ממונה על קבוצה של בחורים ב'קיבוץ', ותפקידי היה לשמור על קשר איתם, למסור להם שיעורים קצרים, לדאוג שהם נכנסים לסוגיות, שהם מחוברים לנושאים הנלמדים בישיבה ועוד.

באחת הפעמים, באמצע חודש אדר ניגשתי לבחור אחד שעד כה לא פנה אלי. אמרתי לעצמי, מעניין למה הבחור הזה לא יוצר קשר, אולי שווה שנבדוק מה איתו, בדיקה יזומה מכיווני.

אמרתי לו, אלחנן, תביא בבקשה את הגמרא שלך, בוא נשב ונלמד יחד ככה חצי שעה, אולי קצת יותר. מה אתה אומר?? אבל אלחנן, שם בדוי כמובן, הסתכל עלי במבט אטום: "אין לי גמרא".

לא הבנתי, מה זאת אומרת אין לך גמרא? מתי היא אבדה לך? הלווית אותה למישהו?

הוא משיב לי ביבושת, לא הרב. אין לי גמרא כי לא קניתי ולא הבאתי גמרא לישיבה.

אני עדיין לא מבין... "אלחנן", אמרתי לו, "הזמן התחיל בראש

אמרתי לו, "אני לא מבין. אם רב יצחק יודע שפירות מפוזרין זה 'קב בארבע אמות', למה הגמרא צריכה לשאול ולענות תשובה? הגמרא היתה צריכה להתחיל ככה: "מצא פירות מפוזרין, אמר רב יצחק, קב בארבע אמות".

הרב'ה שמע את השאלה והסמיק מזעם. הוא קרא לי לגשת אליו, ואני ניגשתי עם חיוך ענק, הייתי בטוח שהוא הולך לתת לי איזה פרס קטן על השאלה הנפלאה ששאלתי, אבל אז הוא הנחית על לחיי כזאת סטירה מצלצלת, שאני ראיתי כוכבים. המשקפיים שלי עפו לצד השני של הכיתה, הכיפה נפלה לי, ואז הוא צעק עלי: "תרים את הכיפה, שייגעץ! לא פלא, ילד ששואל כאלו שאלות על הגמרא, לא צריך בכלל כיפה. אתה לא מתבייש, זה בן של ראש ישיבה? אתה תדבר על הגמרא בכבוד, מה זה לשאול כאלו שאלות על חז"ל הקדושים. אתה יודע מי היו האמוראים הקדושים האלו? כל אחד מהם היה יכול להחיות מתים, מי אתה בכלל שתשאל עליהם כאלו שאלות!!!".

(המשך הכתבה בהרחבה ב'לקראת שבת' שיופץ א"ה בימים הקרובים)

מהרגע שקנו לי חוברת של 'אלו מציאות', הייתי מלטף אותה בחיבה, וקורא בה כל יום, בלי להבין. קורא וקורא. הייתי יושב ליד הסטנדר ומתענע ככה, משמיע 'ניגון של גמרא' כמו אבא. זה היה מדהים.

בשבוע הראשון למדנו רק את המשנה. זה היה קצת מאכזב, כי משניות כבר למדנו גם בכתה ג', אבל מצד שני זה הגביר את הציפיה, וכשהגיע השבוע השני, התחיל המלמד שלנו להסביר את דברי הגמרא, והנה מגיע הקטע. "מצא פירות מפוזרין שואלת הגמרא "וכמה?", עונה הגמרא "אמר רב יצחק קב בארבע אמות!".

המלמד עשה כזאת דרמה מהשאלה, ואחר כך מהתשובה, שהחלונות כמעט נעתקו ממקומם.

ואני, כולי נרגש, סוף סוף למדנו את המילים הראשונות של הגמרא, הרמתי אצבע ושאלתי: "הרב"ה הרבה, אבל יש לי שאלה???"

הרב'ה הסתכל עלי ואמר: "כן אלחנן, מה השאלה שלך?".

האזינו לתוכנית 'הפוח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו
כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס
077-2222-666 שלוחה 31

כעבור חצי שעה קיבלתי טלפון מהאחות. היא היתה מרוגשת, ואמרה לי: "הרב. החזרת לי את האח שלי"

הגה"צ ר' אברהם ישעיהו הבר זצ"ל על התודה והבושה

התברר שהיא לא ידעה שההשתלה התקיימה. התפלאתי באוזניה איך ייתכן שלא ידעה מההשתלה. היא היתה נבוכה והודתה לי שמשה לא מדבר איתה מאחר ויש לו הרבה טענות עליה מכל מיני סיבות. כל מה שדאגה בשבילו היה בלי ידיעתו, כי הוא בן משפחה יחיד שיש לה בעולם - אבל הוא לא מדבר איתה.

הייתי המום. גם כעסתי. אמרתי לה שאני נעלב בשבילה. למחרת משה התקשר אלי לומר לי תודה רבה על הכול. קטעתי אותו ואמרתי לו: "משה, ממך אני לא רוצה לקבל תודה". הוא שאל: "מה קרה? מה עשיתי?" עניתי לו: "קודם תתאושש מהניתוח, אח"כ

סיפר הרב אברהם ישעיהו הבר: התקשרה אלי בחורה מאשקלון, יתומה מאביה ומאמה - שאין לה בני משפחה כלל, חוץ מאח אחד, שקוראים לו משה, הזקוק להשתלת כליה. היא התמסרה מאוד להביא עבורו את כל המסמכים הנצרכים, והפצירה הרבה פעמים לקדם את העניינים.

בסוף הצלחתי למצוא לו תורם ונקבע תאריך להשתלה. ביום של ההשתלה תמיד יש איזה מתח שהכול יעבור בשלום. התקשרתי לרעייתו של משה לשמוע ממנה שהוא יצא בשלום מהניתוח, אך לא היה מענה. התקשרתי אפוא לאחותו כדי לשאול אותה - והיא לא הבינה למה אני שואל עכשיו בשלומו של משה.

התקשרה לספר שעכשיו יש ביניהם קשר יותר קרוב ממה שהיה להם אי פעם. כעבור זמן מה פגשתי אותם, שררה ביניהם באמת קירבה גדולה, ממש יוצאת דופן. בשיחה איתו הוא הסביר לי שמה שהביא אותו לעשות תפנית כזאת - היה רגש הבושה. כאשר הוא שמע כמה היא עשתה בשבילו, הרגיש אפוף בושה וזה מה שהביא אותו לשנות לגמרי את היחס שלו כלפיה. בושה זו אמורה לכסות את פנינו באומרנו 'אלוקי בושתי וגם נכלמתי להרים פני אליך', כמה אנחנו חייבים לרבש"ע על כל הטובות שהוא עושה לנו, ולעומת זה אנחנו לא הולכים בדרך שצריכים ללכת -

(מתוך הספר האישי הלב והכליות)

נדבר". כעבור כמה שעות הוא חוזר אלי ואומר: "הרב, התאוששתי קצת. אנא אמור לי מה עשיתי". אמרתי לו: 'אתמול נעלבתי ממך, בשביל אחותך. אתה יודע כמה היא טרחה בשבילך? כל ההשתלה היתה בזכותה. היכן הכרת הטוב שלך כלפיה?' הוא התחיל להגיד: "הרב, אתה לא יודע מה היא עשתה לי..." אמרתי לו: "משה, אני לא מתערב לך בחיים. אבל ממך אני לא רוצה לקבל תודה, אם אתה רוצה להכיר לי טובה, ובאמת טרחת בשבילך המון. תשלים עם אחותך. אבל עכשיו אני לא רוצה לקבל ממך תודה". סגרתי את הטלפון. כעבור חצי שעה קיבלתי טלפון מהאחות. היא היתה מרוגשת, ואמרה לי: "הרב, החזרת לי את האח שלי". אחרי שבוע היא

כשהייתי בחדר שלך וראיתי אותך ישן שנת ישרים חמש דקות לפני סוף זמן קריאת שמע, חשבתי שאם תתעורר ותראה כי עבר הזמן, בטוח שתתעלף

הגאון רבי שלמה לוונשטיין שליט"א על הגיע זמן קריאת שמע של שחרית

קובץ על יד ומשהיה מזדמן לו שטר כסף חדש ויפה היה מטמינו למטרה זו, שכן ידע כי יהיה עליו להחזיק את שטרות לזמן מרובה והיה חושש שלא יפסדו. סוף סוף הגיעה לביתו עת דודים. עמד והוציא את מטמון השטרות והתחיל מסובב על החנויות כדי לקנות לבת צרכי הנישואין, ברם למרבה תמהונו סרבו הסוחרים לקבל את שטרותיו. נמלך בליבו והלך לבנק ממלכתי לפרוט את השטרות. משבא לבנק, התייצב בתור ובינתיים הסתכל כיצד הפקידים מטפלים בלקוחות שעמדו בתור לפניו. ראה והנה אנשים מפקידים או מחליפים שטרות כסף, שהם רבים בלים ומטושטשים ומהם גם קרועים לשנים. אמנם הפקידים גערו באנשים אלה על שאל השגיחו כראוי על שטרות המלוכה שישמרו בשלמותם, אבל למעשה, לאחר שבדקו את קרעי השטרות ומצאום מתאימים, הדביקום יחד וקיבלו אותם בערכם הנקוב. חשב הכפרי בליבו: אם שטרות קרועים ובלויים אלה מתקבלים, על אחת כמה וכמה שטרותי שלי שהם חדשים ושלמים, בוודאי שיתקבלו. ברם לתדהמתו, משהגיש את השטרות לאשנבו של הפקיד, החזירם הלה מיד לידי בסירוב. החל הכפרי מורה וצועק: "את השטרות הבלויים והקרועים קיבלתם, ואילו את שטרותי השלמים והיפים הנכם מסרבים לקבל! מה פסול מצאתם בהם?". השיבו לו: "שטרותיך, אם כי שלמים ויפים הם, אבל כבר עבר זמנם והמלכות פסלתם. ואילו שטרותיהם של האחרים, אם כי בלו ונטשטשו מרוב שימוש, אבל זמנם לא עבר ובתוקפם הם עומדים".

(מתוך הגדה של פסח ומתוק האור)

הגיע זמן קריאת שמע של שחרית

מספרים על הרב הצדיק ממנצ'סטר, רבי יהודה סגל, שפעם כנס לחדר בפנימיה של הישיבה, וראה שם בחור ישן, והיה זה כמה דקות לפני סוף זמן קריאת שמע. הוא לא העיר את הבחור. בשעה 1:00, כשנכנס הבחור לישיבה, קרא לו הרב ואמר: "יש לך לב חזק", ולא הוסיף. הלך הבחור והתיישב במקומו והתחיל לחשוב על דברי הרב, האם זו היתה ברכה, או חידה... למה הוא התכוון. חזר אל ראש הישיבה ושאל אותו: כבוד הרב, מה כוונת דבריך? ענה לו: כשהייתי בחדר שלך וראיתי אותך ישן שנת ישרים חמש דקות לפני סוף זמן קריאת שמע, חשבתי שאם תתעורר ותראה כי עבר הזמן, בטוח שתתעלף. בסוף אני רואה שהגעת לשיעור כרגיל, כלומר שהכל עבר בשלום, הבנתי שכנראה יש לך לב חזק...

בספר 'החפץ חיים' [תורות, עמוד תתפן] מסופר:

בשוחחו פעם עם חסידים בורשה, התנצלו בפניו הללו על שהם מאחרים זמן תפילה, הואיל והם זקוקים להכנות מיוחדות כדי לכוון בתפילה את הכוונות הדרושות, וכן הלאה. שכן מה ערך לתפילה, - אם כי היא בזמנה - באם היא חטופה וללא כוונה כנדרש? השיב להם החפץ חיים: משל למה הדבר דומה, לכפרי אחד שנולדה לו בת ומיד החל לדאוג לצבור כסף לנדונייתה. היה אפוא

תקראו דחוף, זה חשוב

הרב ד"ר עוז מרמטיץ על עיר אחת, גדולה וצפופה, שבה מתגוררים בנחת כל הדברים החשובים של חיינו

יסלימו את הסנקציות.
החור בשן יהפוך לטיפול שורש, האיום על אודות הניתוק יממש את עצמו, הדד-ליין יחלוף ויקים עלינו בוס זועם עם איום ממשי לפיטורים.
על כן, אין לנו ברירה. אנחנו מטפלים בכל העניינים האלה למרות חוסר הסימפטיה שלנו כלפיהם, ובטוחים ש'אלה החיים'. אבל העובדה שאנחנו נמצאים בעיקר בעיר הדחופים, לא אומרת שאיננו פוגשים את תושבי עיר החשובים.
אנחנו פוגשים אותם, כי לרבים מהם יש נטייה להפוך בשלב כלשהו לדחופים, ולהגר לעיר הסמוכה.
העניין הוא, שחשוב שמגיע לעיר הדחופים - מגיע אליה והוא הרבה פחות אצילי מכפי שזכרנו אותו. הוא מגיע קצר רוח, מכאיב ולוחמני. והוא גם צודק.
למה זה קורה?
התשובה לשאלה הזו עומדת לחשוף סוד אפל, שמשתרע בין שני הערים הללו.
היא עומדת לחשוף גם סוד מעודד.

הנה הסוד האפל: האפשרות היחידה לעבור מעיר החשובים לעיר הדחופים - היא דחיקה שלנו דרך מנהרת הכאב.
ביקורת במרפאת שיניים היא חשובה. כשהיא נדחית שוב ושוב מחוסר זמן, היא מוכרחה להפוך לחור בשן - חור מכאיב מספיק כדי להריץ אותנו למרפאה.
כדי שיהיה לנו דחוף להשביח את יחסינו עם הזולת, היחסים הללו לא יכולים להישאר שקטים ואדיבים בעיר החשובים. הם ידחקו אותנו אל הדחופים במנהרת הכאב, דרך שיחה קשה, מריבה ואפילו נתק.
אלו פניה הלא יפים של מנהרת הכאב.
אבל יש לה גם פנים יפים, וזה הסוד המעודד:
אנחנו יכולים לבחור, מיוזמתנו, להידחק עם החשובים במנהרת הכאב -

ואם כך נעשה, זה יכאב לנו הרבה פחות!
נכון, כדי לקדם נושא לראש סדר העדיפויות שלנו - אנחנו מוכרחים לחוות כאב כלשהו, של ויתור על דבר אחר למען אותו עניין חשוב שבחרנו לקדם.
כל השקעה בדבר חשוב - משמעה ויתור.

בעיר אחת, גדולה וצפופה, מתגוררים בנחת כל הדברים החשובים של חיינו.
אם חלמתם פעם לפגוש את השאיפות שלכם בגודל טבעי, זה המקום. תעברו שם בית-בית, ותמצאו את כולן:
רוחניות איתנה.
חיי נישואין מאושרים.
חינוך איכותי.
תקשורת טובה.
ביטחון עצמי.
עבודה מספקת.
אורח חיים בריא.
וכן הלאה.
אחרי ה"נעים להכיר", אמרו לכל תכניות-העתיד שלכם "להתראות". אנחנו עוברים עכשיו לעיר אחרת.
העיר האחרת שוכנת במרחק-מה מעירים של הדברים החשובים. היא גדולה וצפופה לא פחות, אבל רועשת הרבה יותר.
בְּעִיר הַזוּ מֵתְגוֹרְרִים כֹּל הַדְּבָרִים הַדְּחוּפִים שֶׁל חַיֵּיכֶם.
לא תצטרכו להסתובב ברחובותיה ההומים כדי לערוך היכרות עם תושביה. הם ממילא ירדפו אחריכם, ועוד יריבו בינם לבין עצמם מי יגיע אליכם ראשון. הם יתבעו את תשומת לבכם בכל דרך, הטרדנים הללו:
הבעיות של הילדה בסמינר.
הצ'ק שחזר.
איום על ניתוק מים.
מריבה עם אדם קרוב.
לחץ דם גבוה.
דד-ליין בוער.
חור מציק בשן.
וכן הלאה.
עד כאן היכרות עם שתי הערים המרכזיות הללו.

עכשיו להיכרות עם היחס שלנו כלפיהן:
זה לא סוד שאנחנו שוהים הרבה יותר בערים של הדחופים. לא מרצון, אלא מחוסר ברירה.
אנחנו לא נהנים משהות בעיר הדחופה. היא עצבנית וקשוחה. אבל ברור לנו שאם לא נעניק תשומת לב לתושביה, הם רק

לא רק שהכאב, ברוב המקרים, יפחת - גם יהיו לנו גם משאבים גדולים בהרבה כדי לפעול. במקום להיות מערך למקרי חירום, נהיה אנשים בוחרים, והעשייה שלנו תקבל תנופה אדירה קדימה. וזה משתלם כל כך, שכדאי לכם עוד היום לבחור לכם נושא חשוב, ולומר לו: "אתה חשוב כל כך, שאני לא אתן לך לסבול סבל מיותר. מהיום אתה דחוף, קדימה! בוא נצא לדרך".

מילון מונחים:

חשוב - ערך שיש לו משמעות גדולה לחיי. העיסוק בדברים החשובים בחיי מגדיל את ערכי, וכך מגדיל היכולת שלי לפעול.

דחוף - עשייה שלא תמיד נובעת מהערכים שלי, אלא נכפית עליי.

הדברים הדחופים מקטינים אותי, מכיוון שהם הופכים אותי לעבד המחויב להם, ללא בחירה עצמית.

משהו לקחת לדרך:

מתכנן לך לו"ז? תכנית לטווח הקרוב או הרחוק? השתדל למקם בראש הרשימה לפחות אחדים מתוך רשימת הדברים החשובים לך. העובדה שהחשוב בחייך מטופל ומתוחזק, מגדילה את תחושת הערך שלך בעיני עצמך, וגם בעיני מכריך.

משפט כוח:

כשאתה מעניק תשומת לב למה שחשוב לך - אתה מוכיח שחייך חשובים לך.

(פרק מתוך הספר 'רגעים של כוח'. ד"ר עוז מרטין פסיכותרפיסט בעל שם סספריי יצאו במהדורות רבות. לרכישת הספר ולקבלתו במשלוח לבית ניתן להתקשר: 058-7676321)

התקדמות רוחנית דורשת ויתור על הרגלים ישנים ונעימים. שיחה נעימה עם הילד מחייבת לוותר על פעילויות אחרות. טיפול בביישנות שמפריעה לנו בחיים - זה ויתור על מערכת ההגנה הפנימית שלנו. אבל אם אנחנו נבחר בכך בדעה צלולה ובתשומת לב, יכולת ההתמודדות שלנו עם הבחירה שבחרנו תהיה גדולה הרבה יותר. אם ניקח אחריות, ונבחר מה ומתי לקדם להגדרת 'עושים את זה עכשיו' - לא יצטרכו לדחוף אותנו לתוך מנהרת הכאב ולצעוק עלינו כדי להכריח אותנו לעבור שם.

כשאנחנו בוחרים ללכת לביקורת שגרתית במרפאה, פירושו של דבר שלקחנו אחריות, ויתרנו על זמן עבודה, והסכמנו לחוות חוויה פחות מועדפת.

יש בבחירה הזו אלמנט של סבל מסוים, אבל מצד שני - האחריות שלקחנו עשויה להקטין אותו עד מאוד. אם לא חיכינו לרגע של אין ברירה, יש לנו את העירנות ואת הפניות לשקול: מהו היום הכי מתאים בעבורנו לביקורת הזו? אילו תכניות קל לנו יותר לדחות בשבילה? חוסר הנוחות הופך להיות קטן יותר.

כשאנחנו סובלים במקום הלימודים או העבודה שלנו, וברור לנו שחשוב לעשות שינוי, אבל אנחנו מתייחסים לשינוי הזה כאל משהו לא דחוף, ולא ממהרים לפעול לקראתו - קיים סיכון שבסופו של דבר נמצא את עצמנו במצב שאי אפשר להתעלם ממנו יותר.

אם נבחר לצמצם את זמן העבודה ולהשקיע בלמידה של מקצוע מתאים יותר, נחווה, ככל הנראה, כאב הנובע מאובדן זמני; נפסיד משכורת, קידום, אולי גם הערכה. אולי חיינו יהיו עמוסים מעט יותר.

אבל זה יהיה קל לאין ערוך מאשר למצוא יום אחד את עצמנו מפוטרים על רקע אי תפוקה, בלי שום הכנה וחלופה הולמת; תשושים על רקע תסכול מתמשך, או סובלים מהתקפי זעם בגלל הסבל המודחק.

הבחירה היזומה בכניסה למנהרת הכאב, היא נפלאה. היא רווחית.

לכמה בעלי חיים החיים בים העמוק יש יכולת להפיק אור מתוך גופם. הם משתמשים באור כדי למשוך אליהם את בני מינם, להדוף טורפים או לפתות טרף להתקרב אליהם

מועמקים קראתיך - נפלאות הבריאה במעמקי הים

דברי חז"ל על כך שבבריאת העולם הים היה מרחיב והולך, עד שגער בו הקדוש ברוך הוא והעמידו וקבע לו את גבולותיו. כל כך הרבה נפלאות יש בים עצמו! אולם בפעם האחרונה בו ראיתי את הפלא הכחול העצום הזה, ביקשתי להעמיק ולמצוא עוד נקודות מופלאות בבריאה הקשורה בים. לכן העמקתי, כפשוטו וחקרתי קמעא את המתרחש במעמקי הים...

מאת: אלעזר גולדברג

כמו לרבים אחרים, הים תמיד השרה עלי אווירה נינוחה והיווה לי מרגוע לנפש. הים גם גורם לי להרהר בגדלות הבורא, אשר עשה את הים הגדול ואת כל אשר בו. פעמים רבות, אל מול הגלים המתנפצים אל החוף ואינם נכנסים אל היבשה, כביכול יש שם גבול של ממש - עולים במוחי

• נוסף למגוון הביולוגי שלו, על בעלי החיים המופלאים שבקרבו, הים העמוק מכיל גם שפע של משאבים שיש להם פוטנציאל להועיל לאנושות. משאבים אלה כוללים נפט, גז ומינרלים כמו נחושת וניקל.

למרות האתגרים של חקר הים העמוק, מדענים עשו התקדמות משמעותית בשנים האחרונות, תוך שימוש בטכנולוגיה מתקדמת כדי לחקור את המערכת האקולוגית הנסתרת והמופלאה הזו. באמצעות שימוש בכלי רכב המופעלים מרחוק, צוללות וציוד מיוחד אחר, הצליחו החוקרים ללכוד תמונות ונתונים ממעמקי הים ולחשוף עולם שהוא גם מוזר וגם יפה.

בעקבות מה שלמדתי והחכמתי על הים ועל מעמקיו, אין לי אלא לצטט את דברי נעים זמירות ישראל, דוד המלך עליו השלום (תהילים קד, כה): "זה הים גדול ורחב ידיים, שם רמש ואין מספר, חיות קטנות עם גדולות".

הים הוא אפוא מקור בלתי נדלה לאמונה בה' יתברך, יוצר הכל, שמלבד הפלא הגדול הזה, הים עצמו, ברא בתוך המים העמוקים גם בעלי חיים מרהיבים ביופיים ומדהימים בתכונותיהם.

חכמה מופלאה שכזאת, היא העדות הגדולה ביותר לכך שיש בורא לעולם, המנהיג אותו בכל רגע ורגע. ואם הנביא ישעיה אומר: "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה" (ישעיה מ, כו), אפשר להוסיף ולומר שניתן גם להשפיל את העיניים מטה, אל הים העמוק ולראות מי ברא אלה...

מעמקי הים הם מקום מרתק ומסתורי, מלא פלאים שטרם נחקרו והובנו במלואם על ידי בני האדם. הנה כמה מהם:

• הים העמוק בחלקי האוקיינוסים השונים, מוגדר בעומק של בין 200 ל-11,000 מטרים מתחת לפני הים. מעבר לנקודה זו ומטה, המים הופכים ליותר ויותר כהים, קרים ולחוצים ויוצרים סביבה שונה וייחודית.

• אחד המאפיינים הבולטים ביותר של הים העמוק הוא המגוון המדהים של החיים שלו. למרות התנאים הקשים, הים העמוק הוא ביתם של מגוון רחב של יצורים, כולל דגים, דיונונים, מדוזות וסרטנים. רבים מבעלי החיים הללו הסתגלו לשרוד במים האפלים והקרים על ידי תכונות והתנהגויות פיזיות ייחודיות שטבע בהם הבורא יתברך כדי שיוכלו לשרוד.

• לכמה בעלי חיים החיים בים העמוק יש יכולת להפיק אור מתוך גופם. יצורי ים עמוקים רבים משתמשים באור כדי למשוך אליהם את בני מינם, להדוף טורפים או לפתות טרף להתקרב אליהם. אחרים יכולים לייצר ענן זוהר של ריר ביולוגי כדי לבלבל טורפים.

• החיים במעמקים צריכים מקור חיות. לשם כך יצר הבורא את כמין פתחי אוורור הידרותרמיים, שהם מעין סדקים בקרקעית האוקיינוס המשחררים מים חמים ועשירים במינרלים. פתחי אוורור אלו יוצרים מערכת אקולוגית ייחודית המהווה בית למגוון יצורים יוצאי דופן. מאידך, בעלי חיים אלו הסתגלו לשרוד בתנאים הקיצוניים של פתחי האוורור, שיכולים להגיע

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

מה השיב החידושי הרי"ם לטוען שכלל ישראל צריך לישוא בעול?

גיטין דף מא

כופין את רבו ועושה אותו בן חורין

ענה לו החידושי הרי"ם, אמרו חז"ל (גיטין מא). מי שחציו עבד וחציו בן חורין, כופין את רבו שישחררו, כדי שיוכל לישא בת חורין. וקשה, למה חייב לשחררו. אלא מכאן משמע, שמכיוון שהוא עבדו שלו, החיוב לשחררו מוטל רק עליו לבד. אף כאן, אם הקב"ה סיבב שהעני הזה, הוא הדייר שלך. בדן הוא שאתה תסבול טרחתו.

(אוצר אפרים)

חסיד אחד שהיה עשיר גדול ובעל בית, ביקש להשליך מדירתו יהודי עני, שהיה חייב לו דמי שכירות עבור כמה חדשים. הזמינו רבו בעל חידושי הרי"ם לבוא אצלו. כשהעשיר הנ"ל בא, שאלו החידושי הרי"ם, היתכן, שאתה רוצה לגרש ולזרוק יהודי מדירתו בגלל החוב. ענה העשיר ואמר, למה אני לבד אשא בנזקו. אם עני הוא, בדן שהקהל יקבץ כסף בשבילו, ולמה עלי לוותר על כל ההחוב.

האם מותר לנגוע ישירות בספרי נ"ך הכתובים על קלף?

על גבי קלף - אין לנגוע בידים שאינן נקיות, אך כשאינו יודע שאינם נקיון אינו צריך ליטול ידים. ואם נפל ספר על הרצפה, מותר להרימו אף בידים שאינן נקיות, אך לכתחילה ינקה מעט את ידיו בבגד וכדומה.

[שו"ע קמז, א, ומשנ"ב ג-ד; בו"מ דרשו, 5]

אסור לנגוע ישירות ביריעות ספר תורה, אף כשנטל ידיו תחילה. ובספרי נביאים וכתובים הכתובים בדיו על גבי קלף כספר תורה - אסור לנגוע בידים שאינן נקיות, וגם כשאינו יודע שאינן נקיות, ראוי שיטול ידיו תחילה. ובספרים שאינם כתובים בדיו

מדוע עושים 'עצי חיים' לספר התורה?

בלבד, אך רבים נהגו לעשות שני עמודים אף להם. ומגילת אסתר - לדעת השולחן ערוך ופוסקים נוספים, וכן על פי הקבלה, צריך לעשות לה עמוד אחד בסופה, ולדעת הרמ"א אין לעשות לה עמוד כלל.

[בו"מ דרשו קמז, 6 (בהרחבה ע"פ המקור)]

על פי ההלכות האמורות, נהגו לעשות לספר התורה שני 'עמודים' - המכונים 'עצי חיים' - כדי שיוכלו לגוללו מתחילתו לסופו ומסופו לתחילתו ללא מגע ביריעותיו. ולספרי הנביאים, שביריעותיהן מותר לנגוע ישירות - יש שנהגו לעשות עמוד אחד

האם מותר להפוך דירת מגורים לבית כנסת?

או חפץ המשמש למצוה - כגון טלית ונרתיקה - מותר לעשותם מחפץ ששימש לצורכי חולין. ומשום כך, מותר גם להפוך דירת מגורים לבית כנסת.

[שו"ע קמז, א, ומשנ"ב יג-יד; בו"מ דרשו, 15]

אין להסב חפץ של חולין לחפץ של קדושה, כגון המפה שעל גבי הבימה. ואם מדובר בחפץ שיוצר לצורכי חולין אך טרם השתמשו בו - נחלקו הפוסקים אם מותר לעשות ממנו תשמיש קדושה. ואף כששינה את צורת החפץ - נחלקו הפוסקים אם מותר לעשות ממנו חפץ של קדושה, והמנהג להקל. וחפץ של מצוה

* בעת שמוליכים ספר תורה צריך לעמוד מפניו עד שיניחוהו במקומו - בארון הקודש או על הבימה, או יִשְׁבוּ עמו, או עד שיעלם מעיניו. ויש שכתב שחיוב זה הוא מדאורייתא.
* מן הדין מותר לשבת בשעת קריאת התורה, וכן ראוי לעשות על פי הקבלה. ויש שנוהגים לעמוד, בדומה למעמד הר סיני שבו עמדו בני ישראל.
* אסור לנגוע ישירות ביריעות ספר התורה, משום כבוד הספר; ובמקרה שמוכרח לנגוע בהן, ואינו יכול לחצוץ בטלית או בבגד, ולא לעטות כפפות על ידיו - אין איסור בדבר, אך ראוי שיטול את ידיו.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

בן ספרד שאמר ברכה בנוסח אשכנז או להיפך - האם יצא ידי חובה?

ומטר'. 4. יְתַר המילים בברכה. אם החסיר את שלושת החלקים הראשונים - לא יצא ידי חובה, אך בתפילת שמונה עשרה יש למקצתם אפשרות השלמה בברכת 'שומע תפילה'. (ויש אומרים שאם החסיר פתיחה לברכה שיש לה גם חתימה - יצא). ואם החסיר את החלק הרביעי, או אמרו בכל נוסח שהוא - יצא.
[ביה"ל קיז, ד, ד"ה אם]

בנוסח הברכות שתיקנו חז"ל ישנם מספר חלקים: 1. פתיחת הברכה וחתימתה, דהיינו: "ברוך אתה ה'...", בתחילת הברכה ובסופה, בכל ברכה כפי שתיקנו: פתיחה וחתימה, פתיחה בלבד, או חתימה בלבד. 2. ענין עיקרי בברכה, כגון יצירת האור בברכת 'יוצר אור', ו'ברית' ו'תורה' בברכה השניה של ברכת המזון. 3. הוספות בתפילת שמונה עשרה שאין יוצאים ידי חובה בלעדיתהן, וישנם שני סוגים: שְׁבַח, כגון 'מוריד הגשם'; ובקשה, כגון 'ותן טל

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666